

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

תוכן

- א. וכאן שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה.....1
- ב. עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה.....2
- ג. יתירה עליו אמה העבריה שקונה עצמה בסימנין.....3
- ד. כגון שיעדה.....3
- ה. ואינה נמכרת ונשנית ... בגניבתו ולא בכפילו בגניבתו ולא בזממו בגניבתו כיון שנמכר פעם אחת שוב אי אתה רשאי למוכרו.... כאן בגניבה אחת כאן בשתי גניבות ... כאן באדם אחד כאן בשני בני אדם.....4
- ו. גניבו אלף ושוה חמש מאות נמכר וחוזר ונמכר גניבו חמש מאות ושוה אלף אינו נמכר כלל 5
- ז. ומפדין אותה בעל כרחו ... בעל כרחיה דאב משום פגם משפחה.....5
- ח. מוכר אדם את בתו לאישות ושונה.....5
- ט. לשפחות ושונה לאישות אחר שפחות אבל לא לשפחות אחר אישות.....6
- י. בבגדו בה ... שוב אינו רשאי למוכרה זבוני הוא דלא מזבין לה.....6
- יא. יעוד ... אירוסין עושה נפקא מינה ליורשה וליטמא לה ולהפר נדריה.....7
- יב. כיון דנישאת שוב אין לאביה רשות בה.....7
- יג. אין מוכרה לקרובים.....7
- יד. ושויין שמוכרה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ... הכא בקדושי יעוד 8

דף יח.

א. וכאן שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה

כבר התבאר לעיל דף יז: שהלוחה או מקבל פקדון, מן הגר¹ שנתגיירו בניו עמו ומת לא יחזיר לבניו, ואם החזיר אין רוח חכמים נוחה הימנו, לפי שנכספי

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ קבו ב

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

הגר מיד שמת הם הפקר שאין לו יורש², לפיכך אם החזיר אין רוח חכמים נוחה הימנו,³ לפי שמיקל בכבוד בני ישראל שמשוה הגר ובניו לבני ישראל.

במה דברים אמורים כשהיה הורתן ולידתן שלא בקדושה⁴, אבל אם היתה הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה⁵, אף על גב שמן הדין גם זה אינו יורש את אביו, מכל מקום אם עשה לפניו משורת הדין והחזיר לבניו רוח חכמים נוחה הימנו⁶, שעשה לפניו משורת הדין, וגם לא היקל כל כך בכבוד ישראל להשוותו להן כיון שלידתו היתה בקדושה.

ב. עובד נוכנים יורש את אביו דבר תורה

כבר התבאר כבר התבאר במסכת נזיר דף סא. ולעיל שם. שעכו"ם יורש⁷ את אביו⁸ עכו"ם, דבר תורה⁹, אבל הגר, מדין תורה אינו יורש את אביו עכו"ם, שהרי הוא כמין שנולד¹⁰, אבל חכמים תיקנו שיהא הגר יורש את אביו שמא בגלל הירושה ירצה לחזור לסורו.

² דאפילו בניו ואחיו אינם קרוביו דגר כקמן שנולד דמי.

³ לפירש"י [קדושין י"ז ע"ב ד"ה אין] דפירש אין רוח חכמים נוחה הימנו דאין מחזיקין לו טובה בכך. אבל הר"ן [שם ז' ע"ב מדפי הרי"ף] פירש כפירוש הראשון שאין רוח חכמים נוחה הימנו דאין רוח חכמים נוחה עליהן מכת מעשיו. ויש מפרשים כאילו אמר אין רוח חכמים זורחת ויוצא "ממנו" מזה העושה כן. סמ"ע שם ג

⁴ אז הוי זילזול גדול לבני ישראל שמיקל כל כך בכבודן. לבוש שם

⁵ היינו כשאמו היתה ג"כ עכו"ם, אבל כשאמו מישראל ונתעברה מעכו"ם כיון שבכה"ג אינו יורש לאביו כלל דעכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד כמותה וגם אם היו שניהם חוזרי' לסורם לא היה יורש את אביו דבתר אמה שדינן ליה לא יחזיר להם כן מתבאר מהרא"ש והר"ן. ש"ך שם ה

⁶ כן פירש"י [קדושין י"ח ע"א ד"ה ולידתו בקדושה] והרא"ש [שם פ"א סי' כ"ד], אבל לפירוש ר"י [תוס' שם ד"ה כאן] הוא איפכא דבכה"ג אין רוח חכמים נוחה הימנו דמיחלף בישראל, ואם יקדש אשת אביו יאמרו שלא תפסי בה קדושין, וכשייבם לאשת אחיו יאמרו שפטרונה מחליצה, וגם יבוא לייבם לכתחלה [לדינא דגמרא דמייבבם], ובהורתו ולידתו שלא בקדושה רוח חכמים נוחה הימנו במה שעשה לפניו משורת הדין, דלא אתא שום חורבה מיניה. סמ"ע שם ד

⁷ שו"ע ונו"כ חו"מ רפג א

⁸ ודוקא באביו הוא מן התורה, אבל שאר סדר ירושה אין להם אלא כפי מנהגם, חידושי רעק"א בשם הרמב"ם והמ"מ, אבל במאירי (בקדושין שם) משמע דה"ה בכל מורישיו, וכ"כ בשו"ת חת"ם (יו"ד סימן קכז), ויש לעיין אם יורש את אמו, ועי' שו"ת דברי מלביאל (ח"א סימן צ"ט וח"ג סימן קסט) ובשו"ת שבט הלוי (ח"ו סימן רל), ובשו"ת מנחת שלמה (סימן פו).

⁹ בפעמוני זהב דן אם יכול עכו"ם להעביר ירושה מבנו עכו"ם, ולכאורה ממ"ש השו"ע שלגבי ירושת הגר מהני תנאי שאינו חייב לעמוד בתקנת חכמים, משמע שלגבי בנו עכו"ם לא מהני תנאי, ודחה דסו"ם אינו מוזהר בדיני נחלות, ואינו אלא תנאי שבממון, אלא שבאשראל אמרו דלא מהני משום דהוי חוקת משפט, אבל בגוי מועיל, והא דהוצרך המחבר לומר דמהני תנאי גבי גר, דלא נימא כיון שתקנו חז"ל שיירש, לא יועיל אפילו תנאי שבממון, קמ"ל שמועיל, עיין שם.

¹⁰ ומסתבר שכל זה מדין תורה, אבל בערכאות יכול לתבוע ירושתו, אפילו בלא תקנת חכמים. פתחי חושן חלק ט פרק א הערה מד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ג. יתירה עליו אמה העבריה שקונה עצמה בסימנין

כבר התבאר במסכת כתובות דף כט. ודרף מ. ונדרים דף עו. ולעיל ה, יד. שממה שנאמר בפרשת משפטים (שמות כא פסוק ז) וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בְּתוּלָתוֹ לְאִמָּהּ וְגו' למדנו מכאן שהבת נמכרת לאמה עבריה על ידי אביה¹¹, אולם מכירת הבת מותרת רק כל עוד היא קטנה גמורה, דהיינו עד שתתחיל תקופת בגרותה, וברגיל עד סוף שתים – עשרה שנה, ואז היא נקראת "נערה" ומשתביא שתי שערות אחר י"ב שנה ותיעשה נערה אינו יכול למכרה, אף על פי שעדיין יש לו רשות בה ויש לו לקדשה לכל מי שירצה.

אמה העבריה¹² עובדת שש שנים כעבד שמכרוהו ב"ד, שנאמר (דברים טו פסוק יב) כִּי יִמְכַר לְךָ אֶחֱיךָ הָעִבְרִי אוֹ הָעִבְרִיָּה וְעִבְדְּךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבְשָׁנָה הַשְּׁבִיעִת תְּשַׁלְּחֶנּוּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ, ויוצאת בתחלת שבע, ואם פגע בה יוכל בתוך שש יוצאה חנם כעבד, מת האדון אף על פי שהניח בן יוצאה חנם כנרצע שנאמר ואף לאמתך תעשה כן, וכן מגרעת מפדיונה ויוצאה¹³, ואם כתב לה שטר שחרור ומחל על השאר יוצאה חנם כעבד.

יתירה אמה העבריה¹⁴ שיוצאה בסימנין, כיצד כגון שהביאה סימנין ונעשית נערה יוצאה לחירות בלא כסף אפילו הביאה סימנין מאחר יום שלקחה, הרי זו יוצאת לחירות¹⁵, ותחזור לרשות אביה עד שתבגור ותצא מרשות אביה.

ד. כגון שיעדה

¹¹ רמב"ם שם הלכה א

¹² רמב"ם הלכות עבדים פרק ד הלכה ד

¹³ הגה מוכח מדברי רבינו דאף אם מת האב או אינו כאן נותנת מעות וקונה את עצמה מיד האדון, אף דקטנה היא, ואין מעשה קטנה כלום, ורבינו סבר גם באמה דגופה קנוי כמו בעבד עברי, ובעיא דוקא שטר, ולקבל השטר יש לה יד, ועדיף מגמ, ואף אם יש לה אב, דזכות הוא לה, בכ"ז כאן זכות גמור הוא לה, ואף שמתן מעות שלה אינו כלום, דמה"ת גם במטלטלין אין מקחן מקח, וזה דוקא מדרבנן (גיטין נ"ט ע"א), וברור דהא דמגרעת מפדיונה הוא גם מדין תורה, מרם שתקנו חכמים שיועיל מתן הפעומוט ג"כ, וצריך ביאור במה תקנה האמה את עצמה, הן דמה דהגוף קנוי לה זה מועיל מה שמקנה לה האדון, דדעת אחרת מקנה אותה מועיל מן התורה, אמנם גוף המתן מעות קשה מאי יועיל מה שנותנת לו, ויכולה תמיד לחזור ולבקש המעות. אור שמח שם.

¹⁴ רמב"ם שם הלכה ה

¹⁵ שנאמר ויוצאה חנם ריבה לה הכתוב יציאה אחרת בחנם יתר על העבד מפי השמועה למדו שהיא הבאת סימני נערות

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גידושין

יעד אותה¹⁶ הארון לעצמו או לבנו, הרי היא כשאר ארוסות, ואינה יוצאה באחד מכל אלו אלא במיתת הבעל או בגט.

**ה. ואינה נמכרת ונשנית ... בגניבתו ולא בכפילו בגניבתו
ולא בזממו בגניבתו כיון שנמכר פעם אחת שוב אי אתה
רשאי למוכרו.... כאן בגניבה אחת כאן בשתי גניבות ...
כאן באדם אחד כאן בשני בני אדם**

כבר התבאר במסכת סוטה דף כג: שדין הגנב בזמן שהיו בית דין סמוכים לשלם הקרן והכפל או תשלומי ארבעה וחמשה¹⁷ מן המטלטלין שלו, אם לא נמצאו לו מטלטלין בית דין יורדין לנכסיו וגובין הכל מן היפה שבנכסיו, ואם אין לו קרקע ולא מטלטלין בזמן שהיובל נוהג¹⁸ בית דין מוכרין אותו ונותנין דמיו לניזק שני (שמות כב פסוק ב) אם אין לו וְנִמְכַר בְּגִנְיָתוֹ. והאיש נמכר¹⁹ בגניבתו אבל לא האשה, ודבר זה מפי הקבלה²⁰. ואין הגנב נמכר אלא בקרן אבל הכפל או תשלומי ארבעה וחמשה אינו נמכר בו אלא הרי זה עליו חוב עד שיעשיר.

גנב ונמכר וחזר וגנב²¹, אם לשני גנב הרי זה נמכר פעם שנייה, ואפילו גנב מאה איש, נמכר מאה פעמים. ואם את הראשון גנב פעם שנייה²², אינו נמכר שנייה אלא ישאר עליו הכל חוב²³.

¹⁶ רמב"ם הלכות עבדים פרק ד הלכה ז

¹⁷ רמב"ם הלכות גניבה פרק ג הלכה יא

¹⁸ אין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג אבל בזמן הזה אין דין עבד עברי נוהג ואינו נמכר בגניבתו וכ"כ הטור חו"מ סי' שמ"ח הגהות מיימוניות שם.

¹⁹ רמב"ם שם הלכה יב

²⁰ טעם הדבר הוא מושכל, כיון שאינה מוכרת עצמה בגדלותה אין זכות למי שנגבה אצלו בה מה שאין לה זכות בעצמה למכור עצמה, לכן אינה נמכרת על הגניבה, וברור דלא כמו שהובא במשל"מ ריש הלכות עבדים (פ"א ה"ב) בשם הרמב"ן יעו"ש. אור שמח שם.

²¹ רמב"ם שם הלכה טו

²² זו היא דעת אב"י וסבירא ליה דדברי רבא אהא קאי, דהא דאמר רבא דב' גניבות נמכר וחזר ונמכר, הוא דווקא בגנב לב' [בני] אדם, דלנבי כל אחד קרינן ביה ונמכר בגניבתו, אבל באדם אחד גניבתו טובא משמע, ואינו נמכר אלא פעם אחת, וזו היא שיטת רש"י ז"ל, וכתירוץ אב"י, ודלא כפירוש ר"י שהביאו התוס' ז"ל, עיין עליהם. מעשה רקח שם.

²³ ורש"י פי' דמה דאמר רבה כאן בגנבה אחת כאן בשתי גנבות דבגנבה אחת אינו נמכר ב"פ, אבל בב' גנבות אפי' לא עמד בדין עד הגנבה הב' מ"מ נמכר וחזר ונמכר, ואב"י אמר כאן באדם אחד שעמד בדין בב"א על הרבה גנבות אינו חוזר ונמכר, אבל בב' בני"א שמעמידים אותו בדין ב"פ נמכר בשביל כאו"א וה"ה אם גנב ועמד בדין ונמכר וחזר וגנב משיצא חפשי חוזר ונמכר והקשו ע"ז בתוס' במה שפירש"י דבגנבה אחת

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גידושין

ו. גניבו אלף ושוה חמש מאות נמכר וחוזר ונמכר גניבו

חמש מאות ושוה אלף אינו נמכר כלל

היה קרן²⁴ הגניבה מאה ואין הגנב שוה אלא חמשים, הרי זה נמכר ושאר הקרן עם הכפל עליו חוב עד שיצא בשביעית ויעשיר וישלם, היה הגנב שוה מאה ואחד אינו נמכר שני (שמות כב פסוק ב) וְנִמְכַר בְּגִנְבָתוֹ עַד שִׁיחִיז דמיו כולן מובלעין בגניבתו.

ז. ומפדין אותה בעל כרחו ... בעל כרחיה דאב משום פגם

משפחה

אין האב²⁵ רשאי למכור את בתו אלא א"כ העני, ולא נשאר לו כלום, לא קרקע ולא מטלטלין ואפילו כסות שעליו, ואעפ"כ כופין את האב לפדותה אחר שמכרה, משום פגם משפחה²⁶, ברה האב או שמת או שלא היה לו לפדותה הרי זו עוברת עד שתצא.

ח. מזכר אדם את בתו לאישות ושונה

אינו חוזר ונמכר דאינו לא כרבנן ולא כר"א דרבנן סברי דנמכר וחוזר ונמכר ור"א סבר דאינו נמכר כלל, ע"כ פירשו בתוס' להיפוך דבגנבה אחת נמכר וחוזר ונמכר, ובב' גנבות וכן לאביי בב' בנ"א אינו חוזר ונמכר ואתיא כרבנן. ועיין אבהא"ז שם מה שפירש

²⁴ רמב"ם שם הלכה יד פסק כחכמים דברייתא שם ואף על גב דאמר רבא בהא זכינהו ר"א לרבנן לא אמר שיהיה הלכה כן. מגיד משנה שם

²⁵ רמב"ם הלכות עבדים פרק ד הלכה ב

²⁶ איכא למידק דהא פריך לאביי אי הכי עבד עברי נמי נכפינהו לגבי משפחה משום פגם משפחה הדר אויל ומזבין נפשיה ה"נ הדר אויל ומזבין לה הא קתני אינה נמכרת ונשנית ומנו ר"ש היא ומאחר שפסק רבינו בסוף פרק זה דמוכר ושונה כתנא קמא הוה ליה למיפסק דאין מפדין אותה בע"כ ואפשר שהוא ז"ל סובר דלא דמי ע"ע לאמה דבע"ע איכא למיחש דאויל ומזבין נפשיה ואכיל להו לדמי על דעת שבני משפחה יפדוה והדר אויל ומזבין נפשיה כמה פעמים על סמך זה ונמצא מפסיד לגבי משפחה אבל גבי אמה שלאב המוכר אנו כופין שיפדנה כי כייפינן ליה אפילו מאה פעמים ליכא הפסד במילתא, א"נ דגבי אמה כיון דאין האב רשאי למכרה אלא א"כ העני ולא נשאר לו כלום ליכא למימר הדר מזבין לה דאי אית ליה ממונא לא מצי מזבין לה ואי לית ליה לזיבין וליזבין, וברין דהוה מצי לשנויי ליה דשאני עבד עברי מאמה העבריה אלא דאהדר ליה לפום שיטתיה דמשוה להו ועי"ל דניחא ליה לאוקומיה כר"ש משום דסיפא דברייתא אתי כוותיה אבל אה"נ דלתנא קמא דר' שמעון נמי מפדין אותה בע"כ דאב. כסף משנה שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גידושין

כבר התבאר במסכת כתובות דף כג: שקטנה²⁷ שהשיאה אביה ונתאלמנה או נתגרשה בחיי אביה, הרי היא ברשות עצמה אף על פי שעדיין היא קטנה, דכיון שנשאת יצאה מרשות אביה לגמרי ושוב אין לאביה רשות בה לעולם, אבל אם קדשה ולא השיאה ונתאלמנה או נתגרשה כמה פעמים מן הארוסין קודם שתיבגר, הרי לא יצאה מרשותו לגמרי שהרי הוא ובעלה מפירין נדריה, לפיכך כשמסתלק ממנה יד בעלה חוזרת לגמרי לרשות אביה.

ט. לשפחות ושונה לאישות אחר שפחות אבל לא לשפחות אחר אישות

המוכר את בתו²⁸ ויצאה בשנים, או ביובל, או בגרעון כסף, ועדיין היא קטנה, יש לו לחזור ולמוכרה פעם שנייה.

המקדש את בתו²⁹ כשהיא קטנה, ונתארמלה או נתגרשה אינו יכול למוכרה, שאין אדם יכול למכור את בתו לשפחות אחר אישות, אבל מוכרה לשפחה אחר שפחות, כיצד מכרה לשפחות תחלה ומת הארון, וחזרה לרשות האב כשהיא קטנה, הרי האב מוכרה פעם שנייה.

דף יח:

י. בנגרו בה... שוב אינו רשאי למוכרה זכוני הוא דלא מזבין לה

במכילתא למדו מפסוק זה³⁰ שיתר על אותן הדרכים שקונה בהן עצמה, כעבד עברי, אין הארון יכול למכור אמה העבריה ולא ליתנה לאיש אחר, בין רחוק בין קרוב, ואם מכר או נתן לא עשה כלום שנאמר (שמות כא פסוק ח) לעם נכרי לא ימשל למכרה בנגרו בה, וכן עבד עברי לא יכול למכרו

²⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לז ג

²⁸ רמב"ם הלכות עבדים פרק ד הלכה יד

²⁹ רמב"ם שם הלכה יג

³⁰ רמב"ם שם הלכה י

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

לאחר ולא ליתנו, ויראה לי שלא³¹ הוצרך הכתוב לאסור דבר זה [באמה] אלא מפני שיש לו ליעדה לבנו לכך נאמר לעם נכרי לא ימשול למכרה.

יא. יעוד ... אירוסין עושה נפקא מינה ליורשה וליטמא לה ולהפר נדריה

היעוד כאירוסין³² ואינו כנישואין³³, לפיכך אינו מתטמא לה ולא יירשנה, ולא מיפר נדריה, עד שתכנס לחופה, ואם שלש אלה לא יעשה לה³⁴, לא יעדה לו, ולא יעדה לבנו, ולא נפרית בגרעון כסף³⁵, ויצאה הנם בהבאת סימנין.

יב. כיון דנישאת שוב אין לאביה רשות בה

המאיר את בתו³⁶ ונתאלמנה או נתגרשה מן האירוסין, אפילו כמה פעמים, קודם שתבגור, כתובתה של אביה. נשאת, ונתאלמנה או נתגרשה מן הנשואין, אין לאביה בה כלום, אפילו בראשונה.

יג. אין מוכרה לקרובים

³¹ כלומר דדבר פשוט הוא שלא ימכרו ממכרת עבד כלומר לימכר ולחזור אותו האדון למוכרו אלא שהוצרך לפרש כן באמה לפי שמצינו שנתנה לו תורה רשות ליעדה לבנו סד"א כיון שיכול ליעדה לאחר שאינו אדון מה לי בנו מה לי אחר קמ"ל. כסף משנה שם

³² רמב"ם הלכות עבדים פרק ד הלכה ט
³³ וא"ת מאי קא מבעיא והלא אין שם אלא נתינת מעות וי"ל דכיון שהיא בתוך ביתו מתחלה הוי כאילו כנסה לחופה, קמ"ל דאינה עושה אלא אירוסין וצריך להכניסה לחופה לשם נשואין. יקר תפארת שם.
³⁴ איני רואה מה צורך לרבינו לכתוב דברים אלו אלא שהשלים לבאר הפסוק שהתחיל לבאר אשר לא יעדה. כסף משנה שם

³⁵ וא"ת והא איכא שנים ויובל ומיתת האדון ושטר שחרור שיוצא בהם ובשלמא שנים ויובל ומיתת האדון ממילא קא אתו והוא [אינו] עושה אבל שטר שחרור האדון כותב אותו וא"כ נימא דשלש שהזכיר היינו שטר שחרור וגרעון כסף ויעוד לו ולבנו הדא הוא. וי"ל דלא אפשר לפרושי הכי דכתיב ויצאה הנם והיוצאת בשטר חנם היא יוצאה. וא"ת א"כ נימא ויצאה הנם בשטר ואכתי בסומנים מנ"ל דיוצאה, וי"ל דיוצאה הנם בעל כרחו משמע ושטר מדעתו הוא, אי נמי דשלש אלה משמע דכתיב בקרא אבל שטר לא כתיב בקרא בהדיא אלא מדכתיב אם אחרת יקח לו הכתוב הקישה לאחרת מה אחרת יוצאה בשטר אף אמה העבריה יוצאה בשטר. יקר תפארת שם

³⁶ שו"ע ונו"כ אבהע"ז נה ז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

אין אמה העבריה³⁷ נמכרת אלא למי שיש לה עליו או לבנו קידושין, כדי שתהא ראויה ליעוד, כיצד מוכר אדם את בתו לאביו, אם יש בן לאביו³⁸ שאע"פ שאין האדון יכול ליעדה לו ראויה היא לבנו שהרי האמה בת אחיו.

וכן לכל העריות³⁹ אם יש צד ייעוד יכול למוכרה, כיצד מוכרה לחמיו שאע"פ שאינה ראויה לו שהיא בת בתו, ראויה לבנו שהיא בת אחותו וכן כל כיוצא בזה.

אבל אינו יכול למכור את בתו לבנו, מפני שאינה ראויה לאדון שהרי היא אחותו, ולא לבנו מפני שהיא אחות אביו. וכן אינו יכול למוכרה למי שהיה נשוי עם אחותה אף על פי שאפשר שתמות ויכול ליעדה⁴⁰.

ד. ושוין שמוכרה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן

הדיוט ... הנא בקדושי יעוד

יש לאדם⁴¹ למכור בתו לפסולין, כגון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט שאע"פ שהן בלאו, קידושין תופסין בהן.

³⁷ רמב"ם הלכות עבדים פרק ד הלכה יא

³⁸ אבל איכא למידק היכי פסיק ותני מוכרה לאביו הא ניהא אם יש לו בן אחר שהרי יש בה צד ייעוד אבל אם אין לו בן אחר אין שם צד ייעוד וי"ל דלגבי אינו מוכרה לבנו כלל, תני מוכרה לאביו. כלומר לפעמים משכחת לה שמוכרה לאביו כשיש לו בן אחר דסד"א בעינן שיהא ייעוד משני צדדין קמ"ל דבצד אחד סגי, יקר תפארת שם.

³⁹ יקר תפארת שם

⁴⁰ משנה למלך דהכי איתא בירושלמי פ"ק וכ"כ מהרימ"ט בחידושו

⁴¹ רמב"ם הלכות עבדים פרק ד הלכה יב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

כיצד⁴² מכרה לשפחות תחלה ויעד⁴³ אותה האדון⁴⁴, ומת האדון, או גרשה, וחזרה לרשות האב כשהיא קטנה, הרי האב מוכרה פעם שנייה אפילו לכהן⁴⁵.

וכן אם נפלה לפני יבם מן היעוד וחליץ לה, אף על פי שהיא חלוצה פסולה מפני שהיא קטנה הרי נפסלה מן הכהונה, ויש לו למכרה לכהן הואיל וקידושין תופסין בה.

⁴² רמב"ם הלכות עבדים פרק ד הלכה יג

⁴³ דלישנא דברייתא דחקיה דקתני רישא מוכר את בתו לאישות ושונה, לשפחות ושונה, לאישות אחר שפחות משמע דכולה מיירי במוכר וא"כ היכי משתמע מינה לאישות ושונה אם לא שמכרה ויעד אותה וממילא משתמע שיכול לקדשה פעם אחרת, כללא דמילתא דכל אישות הנזכרת בברייתא היינו קדושי יעוד שלא כדברי רש"י שכתב מוכר אדם בתו לאישות ושונה קבל בה קדושין ונתארמלה או נתגרשה מן האירוסין חוזר ומקדשה לאחר וכו' ולישנא דמוכר משמע כדברי רבנו. ולגבי דינא לא נפקא מינה מידי שיכול לקדשה כמה פעמים ויכול למוכרה כמה פעמים בין לפני יעוד בין לאחר יעוד, אבל אין יכול למוכרה אחר אישות דהיינו קדושין דעלמא כיון שפירש המקדש מליתו עליה שוב אין אביה רשאי למוכרה. א"ת מאי שנא קדושי יעוד דמצי למוכרה אח"כ ומאי שנא קדושי דעלמא דלא מצי למוכרה אחריהם וי"ל דשאני קדושי יעוד שהאב לא קדשה שהרי אם לא רצה האדון ליעד אינו מייעד וקדושי דעלמא האב הוא עשאן ולפיכך אינו יכול למוכרה אחריהם והכי מתרצינן בגמ' שאני אירוסין דידה מאירוסין דאביה וקרי אירוסין דידה לקדושי ייעוד כיון דאביה לא קדשה הילכך יכול למוכרה. יקר תפארת לרדב"ז שם.

⁴⁴ ופסק כת"ק אלא דאיכא למידק דאמרינן התם (דף י"ח ע"ב) אפלונתא דת"ק ור"ש ובפלונתא דהני תנאי דתניא בבגדו בה כיון שפירש מליתו עליה שוב אינו רשאי למוכרה דברי ר"ע ר"א אומר כיון שבגד בה שוב אינו רשאי למוכרה כלומר ות"ק כר"ע ומשמע דה"פ כיון שפירש מליתו עליה האדון לשם יעוד שוב אין האב רשאי למוכרה וא"כ היאך פסק דאם יעד אותה האדון ומת האדון או גירשה וחזרה לרשות האב הרי האב מוכרה פעם שנייה ושמא י"ל דרבינו היה מפרש כיון שפירש מליתו עליה היינו אם קדשה לאחר אבל אם יעדה אדון אח"כ שרשאי למוכרה דס"ל מוכרה לשפחות אחר שפחות. כסף משנה שם

⁴⁵ ועיין ביקר תפארת שם שגירסתו היתה אפילו לכהן גדול. וכתב דבהני משכחת מוכרה אלמנה לכה"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט דאילו בקדושין דעלמא הא אמרינן לעיל דאינו מוכרה לשפחות אחר אישות.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>